

2016-08-30

Forskarutbildning, återkoppling av självvärdering

Forskarutbildningsberedningen har utifrån de interna självvärderingar inom några forskarutbildningsämnen som genomförts och det preliminära yttrandet från UKÄs pilotutvärdering av forskarutbildningen i biokemi vid DBB samt biokemis självvärdering utarbetat en rapport (bilaga). Förslagen i rapporten har diskuterats vid arbetsutskottets sammanträde 24-25 augusti 2016. Arbetsutskottet föreslår att områdesnämnden beslutar enligt nedan.

Förslag till beslut: Områdesnämnden beslutar att för studenter som antas till utbildning på forskarnivå i något av naturvetenskapliga områdets forskarutbildningsämnen efter 1 juli 2017:

- Ska kursdelen inom utbildningen innehålla obligatoriska moment på forskarutbildningsnivå om sammanlagt minst 10 hp som säkerställer en bred kunskap inom forskningsområdet
- Ska kursdelen inom utbildningen innehålla obligatoriskt moment som säkerställer en god kunskap inom forskningsetik och vetenskaplig redlighet

Dessa krav ska framgå av allmänna studieplanen för respektive ämne

Områdesnämnden beslutar att delegera till dekanus att fatta beslut om de revideringar av allmänna studieplaner som detta medför.

Områdesnämnden för naturvetenskap

Återkoppling avseende självvärdering av forskarutbildningar inom det Naturvetenskapliga området

Forskarutbildningsberedningen utsåg 2016-02-26 en arbetsgrupp med uppgift att diskutera huvudpunkter för återkoppling avseende intern självvärdering av forskarutbildning inom det Naturvetenskapliga området. Arbetsgruppens slutsatser från ett möte 2016-05-04 presenterades för Forskarutbildningsberedningen 2015-05-20. Beredningen tillstyrkte arbetsgruppens förslag till Områdesnämnden för naturvetenskap i enlighet med nedanstående rapport.

Underlag

- De interna självvärderingar från forskarutbildningsämnena växtsystematik, medicinsk strålningsfysik, matematikämnets didaktik, miljö kemi och geokemi som genomförts på forskarutbildningsberedningens initiativ.
- Det preliminära yttrandet från UKÄs pilotutvärdering av forskarutbildningen i biokemi vid DBB samt biokemis självvärdering.
- Frågelista inför självvärdering (bifogas)

Deltagare arbetsgrupp

Lennart Bergström (kemi, ordf), Maria Dejfen (ma-fy), Eve Arnold (geo), Roger Karlsson (bio), Erik Lindstedt (stud, kemi) och Katarina Gustafsson (kansli)

DISKUSSION OCH SLUTSATSER

Generellt

Gruppen framför sitt tack till alla inblandade för det arbete som har lagts ner och konstaterar att självvärderingarna generellt avspeglar en hög ambition med avseende på att så utförligt som möjligt redovisa aktiviteter relevanta för de utvalda frågeställningarna. Den utförliga pilotsjälvutvärdering som DBB genomfört samt UKÄs preliminära yttrande avseende densamma, har använts som en utgångspunkt för det urval av frågeställningar som arbetsgruppen diskuterat och som redovisas nedan.

Ambitionen med återkopplingen och de förslag till åtgärder som lämnas har varit att fokusera på de frågeställningar som är av allmänt intresse och där självvärderingarna visade på eventuella brister. Den diskussion som pågår inom REBUS och andra delar av universitetet med avsikt att införa ett kvalitetssäkrings- och kvalitetsutvecklingssystem för utbildning på alla nivåer, inklusive forskarutbildning har utgjort en annan viktig utgångspunkt. Gruppen beslutar genomföra diskussionen utifrån den sammanställning av fem allmänna frågeställningar som ordföranden gjort inför mötet.

1. Bred kunskap inom ämnet

En viktig frågeställning rör hur en bred kunskap inom forskarutbildningsämnet kan säkerställas? Bred kunskap inom ämnet förväntas ges inom ramen för kursdelen; opponent och betygsnämnd prövar normalt inte ämnesbredd vid disputation. UKÄs yttrande om DBBs modell med två obligatoriska moment om totalt ca 25 hp var mycket positivt och utförligt. Gruppen är bekymrad över hur forskarutbildningsämnena med avsaknad av obligatoriska kursmoment inom ämnet kan säkerställa en bred kunskap inom ämnet. Den grund som ges av kurser på master/magisternivå är värdefull men kan knappast bedömas räcka till för att säkerställa kravet på ämnesbredd på forskarutbildningsnivå. Gruppen anser att någon form av obligatoriskt kursmoment inom ämnet krävs för att säkerställa att en bred kunskap inom ämnet erhålls av alla doktorander. Gruppen avstår från att närmare specificera hur kursmomentet bör utformas då de ämnesspecifika förutsättningarna varierar.

Förslag: kursdelen för alla forskarutbildningsämnena skall innehålla ett obligatoriskt moment som säkerställer en bred kunskap inom ämnet.

2. Förbereda för framtida arbetsliv

Självvärderingarna visade på en imponerande bredd av aktiviteter med syfte att förbereda för framtida arbetsliv. Vid såväl centralt som lokalt arrangerade tillfällen informeras om karriärvägar inom och utom akademien. Alumner deltar ofta och är viktiga inspiratörer; särskilt uppskattat är kontakt med personer i yrkeslivet utanför akademien inom det egna området. Alumnätverk fungerar under förutsättning att det finns eldsjälur. Organiserat nätverkande med utställare och företag vid konferenser nämndes också. En utmaning är hur fakultet/sektion/institution/forskarutbildningsämne säkerställer att de aktiviteter erbjuds som är relevanta för doktorander inom alla forskarutbildningsämnena.

Förslag: gruppen avstår från att lägga något förslag men påtalar vikten av att dessa goda aktiviteter fortsatt stimuleras och vidareutvecklas. Relevanta och genomförda aktiviteter skall dokumenteras.

3. Forskningsetik

Av UKÄs yttrande framgår tydligt att det förväntas att ett strukturerat program för redlighet och forskningsetik skall ingå i forskarutbildningen. Sektionsgemensamma kurser i vetenskaplighet och etik som ges t.ex. på kemi- och biologisektionen kan troligen fylla detta syfte. Gruppen bedömer att tidigare fakultetsnämndsbeslut som uppdrog åt sektionsdekanerna att en gång per år ordna obligatoriska diskussionsseminarier om etik och vetenskaplighet för alla nyantagna doktorander ej är tillräckligt och saknar en direkt koppling till kursdelen i forskarutbildningen. Det är också oklart hur det säkerställs att alla doktorander har deltagit i seminarierna.

Förslag: kursdelen för alla forskarutbildningsämnena skall innehålla ett obligatoriskt moment som säkerställer en god kunskap inom forskningsetik och redlighet.

4. Bidra till samhällsutvecklingen

Hur bidrar forskarutbildningen till en god samhällsutveckling? Även inom denna mycket breda frågeställning ger självvärderingarna exempel på ett stort antal aktiviteter på såväl lokal som central nivå. Yttrandet visar att träningen att identifiera och analysera problemställningar står i förgrunden. Förutom detta uppmärksammas t.ex. ämnesdidaktisk utbildning samt kurser i t.ex. entreprenörskap. Gruppens bedömning är att den främsta utmaningen ligger i dokumentation av varje doktorand deltagande och att bredden och kvalitén på aktiviteterna i de flesta fall är god.

Förslag: gruppen avstår från att lägga något förslag men påtalar vikten av att dessa goda aktiviteter fortsatt stimuleras och vidareutvecklas. Relevanta och genomförda aktiviteter skall dokumenteras.

5. Interaktion med samhället

Detta kopplar även till samverkansbegreppet och behandlar också doktorandernas träning för dialog utanför forskarsamhället. Yttrandet lyfte fram träning av doktorandernas förmåga till dialog, t.ex. inom den obligatoriska kursen på DBB i "Writing Science". Många doktorander, om än inte alla, interagerar på olika nivåer med samhället. Det kan handla om; studiebesök på, eller av, skolor och dagis, populärvetenskaplig presentation i andra sammanhang, öppet hus-aktiviteter, och så vidare. Det är viktigt att relevanta aktiviteter dokumenteras i den individuella studieplanen.

Förslag: gruppen avstår från att lägga något förslag men påtalar vikten av att dessa goda aktiviteter fortsatt stimuleras och vidareutvecklas. Relevanta och genomförda aktiviteter skall dokumenteras.